

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Ársadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Tompá Mihály-utca 10. sz.

Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.

Telefon-szám: 52.

Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:

KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadó laptulajdonos:

ID. RÁBELY MIKLÓS.

* Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona. Fél évre . . . 4 korona.
Egyes szám ára 20 fillér.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . 12 fillér.
Nyilttér sora 40 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.
A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Vármegyei közgyűlés.

A vármegye közönsége a szervezeti szabályrendelettel eltérőleg, miniszteri engedéllyel október hó helyett, folyó hó 14—15-én tartotta rendes őszi közgyűlését. A közgyűlés azért lett e hóban megtartva, mert október hóban egy rendkívüli közgyűlés tartatott, az egyes tisztviselőknek, a törvény értelmében fizetési osztályba való előléptetése tárgyában.

A közgyűlésen *Bornemisza László* főispán elnökölt, ki szép szavakkal nyitotta meg a közgyűlést 14-én délelőtt 10 órakor és megnyitójában megindokolta a közgyűlésnek e napra történt elhalasztását.

A közgyűlésen a rossz idő következtében kevesen jelentek meg, de a megjelentek a megszokott érdeklődést mutatták az egyes ügyek tárgyalásánál. Helyszűke miatt a gyűlésről csak röviden referálhatunk és így csak a fontosabb ügyeket emelhetjük ki.

A terjedelmes és szép tollal megszerkesztett alispáni jelentést, mely a vármegye közállapotairól és az adminisztrációról hű képet nyújtott, a közgyűlés az alispán személyével szemben kifejezett elismeréssel és megnyugvással vette tudomásul.

Ferdinand Bulgária királyát abból az alkalomból, hogy most töltötte be uralkodásának 25-ik évét, a közgyűlés feliratilag üdvözlö; mert e dicsően uralkodó király mindig hű maradt Gömörvármegyéhez, honnan anyai ágon, a híres Koháry-családból származik.

A költségvetés tárgyalásánál, melyet az állandó választmány határozati javaslata alapján a közgyűlés észrevétel nélkül fogadott el, *Kubinyi Géza* országgyűlési képviselő, vármegyei bizottsági tag kellőleg megindokolta azon indítványt terjeszti elő, hogy az 1913. évre a garami járásban egy szolgabírói állás rendszeresíttessék.

E kérdés élénk eszmecsere adott alkalmat, melyben aztán részt vettek; *Hevessy Bertalan* és *Gömör Olivér* megyebizottsági tagok és az alispán. Az általános vélemény azután abban csuesosodott ki, hogy a járások újra való beosztása és kikerekítése volna czélszerű a vármegye geographiai viszonyának figyelembe vételével. *Gömör Olivér* felszólalása figyelmet keltett, ki azt proponálta, hogy a geographiai helyzetnél fogva a járások kisebb személyzettel szaporíttassanak, hogy azután minden vidéknek módjában legyen a járás székhelyét közelebb találni. Az alispán szívesen vállalkozott egy tervezet elkészítésére, a melyre a megbízatást meg is kapta.

A vármegye közönsége azután a jövő évre is, az adminisztráció javítására és a kormány által megnyírbált költségvetés kiegészítésére névszerinti szavazattal három százalékos pótdát szavazott meg ismét.

Élénk vitára adott még alkalmat a rimaszécsi járás, — melyet ugyancsak e közgyűlésen a vármegye közönsége már *feledi* járásnak keresztelt el, — egyes körjegyzőségi körzeteiben a távbeszélő bevezetése. A járás főszolgabírája azzal védekezett, hogy a birtokos uri osztály nem sokat törődik e kérdéssel, a mely körülménynél fogva azután a lakosság is azzal áll elő, hogy ha nem kell az uraknak, nekik sem kell. Ismerve a köznép gondolkozását, mi is azon a véleményen vagyunk, hogy első sorban az uri osztálynak kell e kérdés iránt nagyon érdeklődni; miért is azt e járás intelligens elemeinek ez uton figyelmébe ajánljuk.

A délután folyamán a gyengélkedő főispán helyett már *Lukács Géza* alispán elnökölt és a közgyűlés 15-én a délelőtti órákban, a tárgysorozatban foglalt ügyek szabályszerű letárgyalása után véget ért.

Kubinyi Géza beszámolója.

Folyó hó 12-én ünnepe volt a jolsvai választókerületnek, mert *Kubinyi Géza*, a nemzeti munkapárt érdemes és kiváló tagja, a kerület népszerű képviselője e napon délelőtt tartotta beszámolóját kerülete egyik legjelentősebb városában: *Nagyroczén*. E beszámolóra, a hóvihar daczára, a mely szinte járhatatlanná tette az utakat, a kerületből rengeteg nép gyülekezett össze és megjelent nemcsak a kerület, de Gömörvármegye majdnem teljes nemzeti munkapárti értelmisége. Nagyobb küldöttség jelent meg Jolsvárról, Pelsőczről, Királyhegyaljáról, Murányhegyaljáról, Murányszabadiból, Murányhosszurétről, Leheltalváról, Baráttelekről, Korpásról, Lubényből, Híznyóról, Garamszécsről, Koháryházáról, Vernárról, Garamfőről, Jolsvatapolczáról, Ágostonlacról, Helpáról, Vizesrétről, Kakasaljáról és Kisroczéről.

A népszerű képviselő — a ki a kis koalíciós interregnumtól eltekintve, — hosszú idő óta szakadatlanul képviseli ezt a kerületet, közkedvelt vezére a vármegyének és rendkívüli érdeket szerzett az egész környék fellendülése érdekében — megható szeretettel ünnepelték választói.

Igen fényes demonstrálás volt ez a népszerűség, ez a bizalom és ez a szeretet *Kubinyi Géza* képviselő mellett.

Nagyroczé polgársága és a kerület közönsége demonstrált megható egyértelműséggel, erőteljes lelkesedéssel a nemzeti munkapárti képviselője mellett. Nem hallatszott egyetlen disszonáns hang sem; egyhangu meleg szeretet áradt ki e beszámoló hangulatából a kormány, annak pártja és képviselője iránt.

A felső kereskedelmi iskola nagy és szépen feldiszitett tornatermét teljesen megtöltötte a polgárság sűrű tömege, melynek soraiban láttuk a vármegye érdemes alispánját: *Lukács Gézát* és dr. *Söldos Béla* vm. tb. főjegyzőt is. *Podhradszky* Endre erdőtanácsos, kerületi pártelnök meglehangu beköszöntő beszéde után szünni nem akaró ováció, taps, éljenzés fogadta *Kubinyi Gézát* és *Farkas Zoltánt*, a rimaszombati kerület agilis és népszerű képviselőjét, kiknek kis-

Üzlet áthelyezés! Tisztelettel értesitem a mélyen tisztelt vevő közönséget, hogy óra- és ékszer üzletemet

Itj. Rábely Miklós könyv- és papirkereskedése mellé (Deák F. utca 20.) helyeztem át. Nagy raktár zseb-, fali, inga és ébresztő órákban, 14 karátos arany- és ezüst ékszerekben. — **Amerikai duble nyaklánczok** 10 évi gyári jótálással; óra- és ékszer javítások, **vésések** saját műhelyemben kívánatra **azonnal** is elkészülnek.

Megbízható javító műhely! **VALASZKAY REZSŐ** órás és ékszerész **RIMASZOMBAT.** Pontos kiszolgálás!

retében voltak: Podhradzky Pál főerdőmérnök, Tomory Pál főszolgabíró, dr. Mihalik Dezső nagyrőczei polgármester, Basilidesz Gusztáv jolsvai polgármester, Danis Emil, Remenyár Ede, Schvirján Pál, Krisztiány Pál, dr. Hensch Géza főorvos, Hensch Emil főmérnök, id. Mihalik Dezső, Tóth Kálmán, dr. Cseh József, Kalina Dezső, Habányi József, Wolf Ede, Remenyik Dénes, Nandrassy Gusztáv, Petermann Keresztély, Papp Dezső, Omeisz József, Engel Ede és még igen sokan.

Kubinyi Géza beszámoló beszéde egyike a legérdekesebb és legbátrabb beszédeknek, amely e kampányban elhangzott.

Minden mondata sujtott, vágott e kemény, energikus és bátor beszédnek. A hallgatóság tüntetve lelkesedett és óriási ovációval szavazott bizalmat képviselőjének, a ki kijelentette, hogy e párt eddig minden áldozatot meghozott a hazáért, de egy párttöredék szeszélyének nem áldozza fel hatalmas és nagyszerű vezéreit: Tisza István grófot és Lukács Lászlót.

A beszédet kivonatosan itt közöljük:

Mélyen tisztelt Polgártársaim!

Hálás szívvel mondok köszönetet első sorban a helybeli munkapárt elnökének, hogy kérésem előtt meghajolva, volt szives a választóközönséget a mai napra összehívni, másodsorban pedig hálás köszönetet mondok tisztelt választóúrnak, hogy ilyen szép számban sziveskedtek megjelenni. Szives engedelmmel beszédem folyamán első sorban historikus sorrendben elő akarom adni azokat az indító okokat és körülményeket, a melyek nézetem szerint a mostani áldatlan állapotot megteremtették, másodsorban kegyes engedelmmel el fogom mondani őszinte igaz lélekből fakadó nézetemet és meggyőződésemet leplezetlenül úgy a régi, ugynevezett szabadelvűpárti, valamint a későbbi koalíciós és a most uralkodó nemzeti munkapárt, valamint a jelenleg működő kormány tevékenysége felett.

Nézetem szerint az áldatlan állapotoknak előidézője az volt, hogy 1898-ban, midőn Bánffy báró küzdelmet folytatott az ellenzékkel, beállították az ugynevezett igazi obstrukciót kérelmetlen szigorral, mentségül fel kell azonban hozni, hogy bizonyos alakosságoknak részbeni betartásával. Azonban ezen obstrukciós küzdelmeknek folyamata mégis az volt, hogy 1899 elején a Bánffy-kormány megbukott. Nézetem szerint itt két oldalról volt hiba. Első sorban az aggódó király békés érzülete az áldatlan állapotot meg-

szüntetni akarván, azt az embert, a kinek állítólagos erőszakossága teremtette meg az obstrukciót, félre tette az utból. De hibás volt a régi szabadelvűpárt is, mert a Bánffy-kormányzásnak utolsó időszakában bizony lanyhán, jóhiszemű hazafias aggodalomból kifolyólag lanyhán támogatta az utolsó perczben a küzdelmet és bizonyára ez volt az aggódó királynál is az irányadó, midőn az áldatlan állapotok megszűntetése végett hű szolgáját feláldozta.

Bánffy bukása után Széll Kálmán következett. Széll Kálmán az obstrukció hozta és bizonyára az ő békés lelkülete és tranzigáló természetete volt folyománya annak, hogy nem a kormányzó kormánypárttal, hanem a kisebbségben levő ellenzékkel való taktikázással tartotta fenn néhány esztendőn keresztül a kormányzást. És mégis, dacára békés hajlandóságának és minden irányban való kiegyenlítési törekvésének, midőn egy égető kérdésnek a keresztülvitele parancsoló szükség volt, — a katonai kérdéseknek a rendezése — vele szemben is a legnagyobb merevséggel állították fel az obstrukciót és őt is, a ki az obstrukciónak volt a szülöttje, az obstrukció végezte ki.

Széll Kálmán bukása után a rövid átmeneti Hédervary kormány következett. Ennek működése után jött gróf Tisza István. (Lelkes éljenés.) Gróf Tisza Istvánt, hazafias érzülete, aggódó lelke arra a szilárd meggyőződésre vezette, hogy Magyarországon konszolidált állapotok, nyugodt kormányzás, nyugodt parlamenti működés csak az obstrukció teljes leverése és letörése, illetve a házszabályrevízió keresztülvitelével lesz lehetséges. Tudjuk, hogy a régi szabadelvűpárt óriási többsége gróf Tisza Istvánnak e nézetét magáévá tette és hűséggel, kitartással küzdött vezére mellett. Azonban, mint a multak bizonyítják, a nemzet még nem volt megérett ennek az elhatározásnak a keresztülvitelére. Az 1904. évi november 18-iki nap és ugyanazon évnél december 13-ika megteremtette, hogy a nemzet, a melyre lelke sugallatát követve, becsületes elhatározásból hivatkozott, cserben hagyta.

Tisza István ebből a konzekvenciát hűségesen, tisztességesen, becsülettel levonta: félreállt, azon szilárd meggyőződéstől áthatva, hogy alkotmányos törvényeink értelmében át kell adni a kormányzást s az ország ügyeinek vezetését azoknak, a kiket a nemzet többsége bizalmával megtisztelt. Majd rátért azután a *Fejérvary* és a koalíciós kormány működésére és annak eredményeire.

Méltóztatnak nagyon jól tudni, hogy a koalíciós kormány s a koalíciós párt az államháztartás, a katonai kérdések és a választójog kiterjesztése kérdésében vállalt kötelezettségét nem

tével a mi vidékünk természeti szépségeinek valóságos festő krónikása.

Neogrády Antal legmelegebben mindenestire ezért érdekel bennünket, ámbár pusztán mint festő is méltán köti le figyelmünk. Mert a festők között is egyike a legérdekesebbeknek. Az ő megkapó, derűs, természetes és mindenki által könnyen megérthető művészi alkotásaival nem a festők közt teremtett magának iskolát (mivel az ő különleges egyéniségét nagyon nehéz utánmozni), hanem iskolát teremtett magának a művásárló közönségben. Évtizedek óta kedvence a közönségnek, s képei ma már országszerte alig hiányoznak valamelyes izlésessel berendezett szalon falairól. Képei nemcsak a magyar arisztokrácia fényes szalonjaiban láthatók, hanem többeket találni azokból a mi királyunk tulajdonában, a boldogult Milán király hagyatékában, a bolgár király szófiai palotájában s különböző muzeumok gyűjteményében is. Sőt a Neogrády képeinek esztelenül fel nem csigázott, szerényebb helyzetű emberek által is könnyen hozzáférhető árainál fogva ma már az egész ország intelligens középosztályának lakásaiban is találkozunk az ő alkotásaival.

És a művész eme szerencsés helyzetének megértése nem is olyan nehéz. Mert Neogrády Antal nemcsak festő, a ki páratlan virtuozitással forgatja ecsetét, hanem teljesen a maga lábán járó, határozott egyéniséggel bíró poéta is, még pedig legtöbbször nyájas, vigasztaló, meleg, lírikus poéta. Megjelenésében mindig választékos és közérthető, ötletekben pedig oly gazdag, minő gazdagságot kevés festőnél találunk. Az ő ké-

váltotta be. Belement olyan kérdéseknek pertraktálásába, a melyek a koronával való megállapodás alapján feladatát nem képezték. A 48-as és függetlenségi párt fennen hirdette mindig elveinek szilárdságát és tisztaságát, akkor midőn többségbe került, midőn a nemzetnek világos akarata a negyvennyolczas elvek mellé állott, akkor ugyebár becsületes kötelessége, a 48-as és függetlenségi pártnak az lett volna, hogy vagy a koronás király aggódó szívét meggyőzze a nemzet akaratának helyességéről, vagy hogy meggyőzze a koronás királyt a 48-as és függetlenségi elveket valló polgárok királyhűségéről, ha pedig ez neki nem sikerül, akkor az utról félre állva, elvei fentartásával menjen bele az újabb küzdelembe.

Azonban, igen tisztelt polgártársaim, a 48-as és függetlenségi párt vezetői elveiket elárulták. A 48-as és függetlenségi párti elvekkel homlok-egyenest ellentétes programm keresztülvitelére vállalkoztak. (Ugy van!) S midőn a képviselőház bizonyos töredéke a kormánynak e működésével nem volt megelégedve, midőn a kormány inaugurálni akart bizonyos intézkedéseket, a melyek a függetlenségi párt bizonyos részének nem voltak kellemesek s midőn a parlamentnek egy számottevő töredéke: a horvátországi országgyűlési képviselők az ő igazai védelmezése szempontjából az obstrukciót beállították, akkor első feladatává tette a koalíciós kormány a fennálló házszabályok rendjén belül az erőszakot alkalmazni és mikor ez nem bizonyult elégségesnek, az erőszak nyílt alkalmazásával a házszabályrevíziót keresztülvinni, csakhogy azzal a különbséggel, hogy ezt a házszabályrevíziót nem a nemzet részére, hanem a saját párturalmuk biztosítása végett eszközölték, mert csak olyan időtartamot szántak az ujonnan alkotott házszabályok érvényességének, míg az ő uralmuk biztosítva volt. Méltóztatnak tudni, hogy a koalíciós kormány, dacára annak, hogy a háta mögött levő függetlenségi párt nagy többség volt, az Ausztriával való kiegyezésnek keresztülvitele alkalmából Kossuth Ferencnek, tehát a függetlenségi párt akkori vezérének, kezdeményezésére azon az alapon, hogy Ausztriával nem vámszövetség alapján, a mely szerinte szorosabb és nem törvényes kapocs, nem a 67-es elvekből folyik, hanem, mondom, a vámszövetség félretételével vámszerződés alapján köttessék meg az egyezés. Ezen labilis és értéktelen elvért az ő kezdeményezésére mintegy 2 százalékkal felemelték a kvótát, a mely évenként Magyarországra károsodására 20 millió újabb terhet ró a nemzetre. Midőn Kossuth Ferencet megtámadták érte, hogy a függetlenségi és Kossuth párt vezére hogyan tarthatja összeegyeztethetőnek mult programmjával a kvóta felemelését, akkor

pein soha sem látni idegen festők utánzásának ingadozó, bántó kapkodását, hanem látunk a helyett színben, felfogásban, ötletekben igaz magyarságot és jól eső természetességet. Tájképei tele vannak bájjal, fényvel, lágysággal, derűvel s a magyar föld sajátos, gazdag színeivel. Emberi alakjai keresetlenek, igazak és vonzó s igen sokszor valami édes, szelíd, mosolygó humor sugárzik belőlük. Tájképei ritkán csak pusztai tájképek, hanem a beljök helyezett alakokkal kedves életképek is a mindennapi élet változataiból, a mit mindnyájan ismerünk. Az ő képeikhez nem kell tudós, elvont magyarázat: azok megmagyarázzák magukat minden egészséges izlésű és egészséges látásu embernek. A ki a természetet és a való élet igazságait szereti: azt a Neogrády képei nem hagyhatják sohasem hidegen.

Most, mikor ez a mi kedves művésznünk először jelenik meg képeivel nálunk, megvagyunk győződve, hogy itt, a szülőföldön még nagyobb szeretettel és érdeklődéssel fogja a közönség fogadni, mint a hogy másutt bárhol is fogadták. Ilyen olesószerral közönségünknek aligha lesz egyhamar alkalma lakását a legelőkelőbb diszszel: képekkel ékesíteni.

Hogy a Neogrády Antal művészete mennyire értékes, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy számos kiállításon nyert kitüntetések. A hazai kiállításokról nem is szólva, arany érmet nyert a milánói kiállításon, ezüst érmet Párisban stb. Képeiből sok műértő előkelőség vásárolt már eddig, a kik közül legyen elég csak a következő élők és elhunytak neveit említeni: Öfelsége

TÁRCZA.

Neogrády Antal.

Mikor mi, gömöriek, ezt a nevet halljuk, valahogy mindig több melegséget érzünk a szívünkben, mint a mennyire más nevek hallása szokott hevíteni. Mert hát Neogrády Antal ma már az egész országé ugyan, de első sorban mégis a mi gömöri vidékünk mondhatja őt büszkén magáénak. Mivelhogy ennek a mi szép kis felföldünknek a szülöttje Neogrády. Ennek a vidéknek a levegője növelte őt mint serdülő gyermeket, s ennek a vidéknek a szépségei tanították legelőször a természet őszinte, rajongó nagy szeretetére. Ezért van aztán, hogy Neogrády — bár az egész világ előtte áll — ma sem tud elszakadni ettől a mi külön világunktól. Nyarait rendszeren most is itt szokta tölteni a mi vármegyénkben, s a mi hegyeinkről és völgyeinkről veszi művészi inspirációját, s azok szépségeit ecseteli vásznán. Annyira miénk ő, hogy alig akad képe, melyen ne Gömörmegének volna megörökítve valamelyik része. Egyik képén erdeinkből ismerünk fel egy-egy intim, megkapó részletet; a másikon valamelyik folyónk vagy patakunk partja ölik a szemünkbe; a harmadikon valamelyik falunkat vagy parasztjainknak tipikus életszerét látjuk jellegzetes helyi színeivel és mozzanataival; a negyedikken pedig Murányvár festői környékének képei ragadják meg érdeklődésünket. És így tovább, végtelen nagy változatosságban! Ő az ő nyugtalan ecse-

büszkén azt válaszolta, hogy a függetlenségi pártnak csak az volt a programjában, hogy a kvótát nem akceptálja, de az már nem volt a programjában, hogy ha már kvóta van, akkor az kisebb vagy nagyobb. (Derűtség.)

Tisztelt polgártársaim! Méltóztatnak tudni hogy a koalíciós kormány alatt a függetlenségi pártnak két árnyalata azért ment szét, mert a Justh-párt a 48-as és függetlenségi párt elvei alapján, vagy legalább elveinek részbeni keresztülvitele végett az önálló nemzeti bank felállítását követelte, sajátságos, hogy most az önálló nemzeti banknak keresztülvitelét a koalíciós kormányzás alatt Kossuth Ferenc az ő pártjával akadályozta meg, illetve ezt az elvet ő bukatta meg.

Ellentét merült fel a két függetlenségi párt-árnyalat között a választójog kérdésében is. Mert dacára annak, hogy a koronás király előtt megállapodásszerűleg kötelező volt a koalíciós kormány minden kérdés félretételével az általános és egyenlő választójog kérdését megoldani, mégis az alkotmánypárt, a mely szintén vállalkozott erre a feladatra, támogatva a függetlenségi pártnak Kossuth-árnyalatával, a pluralitás elvére helyezkedett, a melyről azt hiszem mindenkinek lelkületében és meggyőződésében él az, hogy e pluralitás lehet talán az országra nézve előnyös, de ez sem nem általános, se nem egyenlő. (Igaz! Ugy van!) E működésnek folyománya volt azután, hogy a koalíciós kormány 1910. év elején megbukott.

Akkor a koronának a bizalma a régi szabadelvű párt vezetési felé fordult, a kik az országban elszéledve munkátalanul nézték az idők forgását abból a becsületes kötelezettségből kifolyólag, hogy a nemzet többsége által választott parlament s az abból alkotott kormány működését semmi irányban akadályozni nem szándékoznak. Midőn tehát a koronás király bizalma a régi szabadelvű párt vezértérfti felé fordult, akkor az összes vezértérftiek között volt egy bátor férfit, a kinek lelki meggyőződése az volt, hogy a nemzet felébredt, a nemzetben van akarat és bátorság akaratának keresztülvitelére, hogy félretelve a koalíciós humbugot, az országot az ő régi szabadelvű medrébe kívánja terelni. Ez a bátor férfit gróf Khuen Héderváry Károly volt. (Élénk éljenzés.) Ez a csendes ember lelkének egész melegével, szilárd elhatározással vette a kormányzást a kezébe.

A Héderváry-kabinet működése az új parlamentben megkezdődött és az általános természetű ügyek elintézése után a bankkérdést vették tapétára. A bank kérdésével a független-

a királyunk, Ferdinánd bolgár király, Milán szerb király, József főherceg, Coburg Fülöp herceg, gróf Andrássy, gróf Zichy Jenő, gróf Teleky Géza, gróf Károlyi István, gróf Zay Miklós, gróf Festetich, gróf Zichy N. János, gróf Batthyáni, gróf Hadik Barkóczy Endre, gróf Károlyi Tibor, gróf Csáky Albin és Viktor, gróf Esterházy Miklós, Szmrecsányi érsek, báró Hornig püspök, báró Nopcsa Elek, báró Liptay Béla, báró Wodiáner, Rakovszky István, Szilágyi József, dr. Högyes Endre, Herczeg Ferenc, Bereczik Árpád, Szivák Imre, dr. Schwartz Ottó, Forster Gyula stb. stb.

Azonban ez a fényes névsor nem azt akarja mutatni, hogy csakis gazdagabb ember férhet a Neogrády-képekhez, mert — a mint a kiállítás élénken fogja bizonyítani — a képek olcsóságánál fogva mindenkinek alkalom van adva, hogy egy-két Neogrády-képpel szebbé és művészibbé tegye az otthonát.

Mi rimaszombatiak, mindenesetre hálásak és büszkék vagyunk, hogy a művész — a kit magunkénak vallunk — felkeres bennünket. Ő a szülőföld szeretetével jön hozzánk és mi a szülőföldiek szeretetével várjuk érkezését.

ségi pártnak Justh árnyalata erős obstrukciót indított. Alig 20—30 tagból állott ez a kis csapat és mégis ezt az obstrukciót csak úgy lehetett legyűrni, hogy a függetlenségi párt másik árnyalata, a Kossuth-párt elárulta régi elveit és az általános, egyenlő titkos választójogtól való félelmében cserbenhagyta a Justh-pártot.

Majd kezdetét vette a legádázabb obstrukció a véderőjavaslatok ellen. Ez a makacs és lelkiismeretlen obstrukció kényszerítette Khuen Héderváryt arra, hogy félre álljon és a korona részéről Lukács László kapott kabinetalakításra megbízást, a ki a békés kiegyenlítés gondolatától áthatva fogadta el a miniszterelnöki állást. (Élénk éljenzés és taps.) A béke alapja lett volna a választójog kérdésének az általánosság és egyenlőség alapján való megalkotása, feltételül tűzve azonban azt, hogy elsősorban a katonai kérdések a betervezett törvényjavaslat alapján rendeztessenek. A Lukács-kabinet megalakítása után tolytak erre vonatkozólag tárgyalások. Lukács Lászlónak (Éljenzés.) minden néven nevezendő és békés érzülettel áthatott indítványát mereven visszautasította az ellenzék. Ekkor a harc kettőzött erővel tört ki éppen az általános, egyenlő és mondjuk titkos választójog alapján álló Justh-párt részéről. Beállítottak egy olyan obstrukciót, hogy az ellenzék 35—40 tagból álló töredéke még azt is megállapította, hogy kinek és mikor szabad beszélnie.

Ekkor következett az, a ki minden igaz magyar embernek, a ki hazáját őszintén szereti, bizalmát bírja, a ki ezt az országot a vérszerencsétlen állapotokból kivezetni akarja és a ki felé minden igaz magyar embernek a szeme fordul: gróf Tisza István. (Szünni nem akaró taps.) Ő foglalta el saját lelkületéből kifolyóan a nemzet kívánsága és a parlament akarata előtt meghajolva az elnöki széket. (Éljenzés.) Elnöki működésének kezdetén a régi házszabályok alapján, de nem a régi házszabályok betűinek rideg rendelkezése szerint, hanem a parlamentáris elvélből kifolyóan a házszabályok szellemében keményen és erősen vezette az ügyeket. E szellemen való vezetési folyománya volt, hogy egy erős, kemény, küzdelmes napon, a minden szerencsétlenségnek több mint egy évtizeden keresztül kuforrását, a katonai törvényjavaslatokat megszáraztatta. (Éljenzés.) Megszáraztatta a parlamentben óriási zaj és zürzavar között, de azután hogy konstatáltassék, hogy itt a parlament többsége, tehát a nemzet igaz akarata érvényesült, a nemzeti munkapárt tagjai abban a perczen spontán összegyűlekeztek és saját nevük aláírásával konstatálták, hogy abban az ülésben részt vettek és az akaratuk szerint történt. (Helyeslés.) Tehát azonosították magukat minden tekintetben gróf Tisza István cselekedetével. Másnap kezdődött az obstrukció, hogy lehetlenné tegye az elnökségnek minden egyes cselekedetét, hogy lehetlenné tegye a parlament működését; sippal, dobbal, trombitával, ezintányérral, kereplővel, automobil-fütyülővel, trombitáló hangszerekkel jelentek meg (Felkiáltások: Gyerekek!) és igenis gyerekekhez és nem a parlament méltóságához méltón viselkedtek abban az épületben, a mely minden tisztességes magyar ember előtt templom kell, hogy legyen, a hová a magyarok Istenét imádvá, ünnepélyes lelkülettel menjen be s e templomot aljas koresmává alacsonyították. (Zajos felkiáltások: Gyalázat!) Gróf Tisza István a Ház elnökségében megtette mindazt az intézkedést, a mit a házszabályok szelleméből kifolyólag kötelességének tartott megtenni. A rakoncátlanokkal és a gyalázatos műveleteket elkövetett képviselőkkel szemben az 1848. évi IV. t.-cz. világos rendelkezését alkalmazta, a mely az elnöknek a rend és csend fenntartására kardhatalmat ad rendelkezésre. Ezt érvénybe helyezve s egyben támaszkodva egy precedensre,

a koalíciós kormány alatt történt azon intézkedésére a házelnökségnek, hogy a ház által kitiltott képviselőknek a ház termében való megjelenését karhatalom igénybevételével akadályozta meg, — ez a rendelet írásban meg van a háznagyi hivatalban — a rakoncátlanokot a teremből eltávolította. (Élénk helyeslés.) E pillanattól kezdve megindult az elnöknek ádáz küzdelme a rakoncátlanok tömeggel.

Ilyen körülmények között, azt hiszem, természetesen találja az igen tisztelt választóközönség, hogy a kormánynak és a parlamentnek csak megszilárdult az a meggyőződése, hogy itt nem a jelennek, hanem a jövőnek kell alkotni, hogy Magyarországot ebből a siralmas, szegényes és szánalmas helyzetből ki kell vezetni. (Ugy van!) Elhatározta, hogy a házszabályt a legszigorubb revízió alá veszi és e házszabály revíziójánál nem a pártok becsületével, hanem egyéb reális intézkedésekkel az 1848. évi IV. törvényezikk szellemében fog biztosítékot nyújtani a végrehajtásra vonatkozólag. (Élénk helyeslés.)

Mélyen tisztelt polgártársaim! Azon szabadelvű rezsim, a mely régen szabadelvű elnevezés alatt, most pedig nemzeti munkapárt elnevezés alatt uralkodik és működik, soha sem ismert akadályt, a mikor személyi áldozatokról volt szó. Ha a nemzet nyer vele, akkor a mi embereink mindig szíves készséggel félreálltak, ma is félreállnak. Expressis verbis kijelentette Lukács László és gróf Tisza István, hogy készek helyeiket elhagyni abban a pillanatban, a mint küldetésüket befejezték. Ha a házszabály-revízió keresztülment, úgy a mint kontemplatív, ők működésüket befejezték, szíves készséggel félreállnak. Azonban az ellenzék csak kertel, hangoztatja a publikum előtt, hogy ő békés kísérleteket tesz, de a békés kísérletnek nála csak egy szüleménye lehet, hogy az ő akaratára érvényesüljön mindig. Így a békés kísérletek nem sikerültek és így ott állunk ma fájó szívvel, mondhatjuk rosszabb minőségben, mint a hol 1898-ban állottunk Bánffy bukása alkalmából.

Mélyen tisztelt polgártársaim! Ez volt röviden a dolgoknak történelmi ecsetelése. Azt hiszem, elég tárgyilagossággal adtam elő, de ha talán érzelmeim némelykor erősebb színezésre ragadtak is, a történelmi ecsetelés határozottan és világosan helyes és igaz. Most méltóztatnának megengedni, hogy ígéremhez képest nézetemet, gondolataimat elmondjam úgy a multra, mint a jövőre vonatkozólag. (Halljuk! Halljuk!)

A szabadelvű pártnak megteremtője és alkotója, gróf Tisza Kálmán 16 esztendő uralma alatt megteremtette nemcsak a szabadelvű-pártot és ennek uralmát az országban, hanem az országnak és a nemzetnek hatalmát a monarchiában. (Ugy van!) A szabadelvű kormány Tisza Kálmán működése alatt ponderált az osztrák-magyar monarchiának: az ő akaratára, beleegyezésére, hozzájárulására nélkül semmi sem történhetett. A magyar nemzet akarata törvény volt a monarchiában. Hatalmas volt benn és hatalmas volt, a hol a nemzetet kellett képviselni.

Annak a régi lepiszkolt szabadelvű pártnak egyik minisztere: gróf Tisza István, ugyancsak apja nyomdokában és szellemében vitte a kormányzást. Emlékezzenek vissza arra, mily hatalmas erővel, a gunynak micsoda imponáló fegyverével utasította vissza Ausztria miniszterelnökét, az „előkelő idegent.” Az az osztrák hatalom, a mely akkor nagy tért foglalt el a magyar nemzet területén, a kapkodó kormányzás után egyszerre nemcsak illő helyére lett visszautasítva, hanem második helyre lett degradálva. De nem követte e elődjének, báró Bánffy Dezsőnek példáját, midőn a koronás király szívet megszólaltatta, hogy a bizalmatlanságot félretelve, a honvédségnek ágyuval való ellátását

Megérkeztek

az új őszi és téli kosztüm-kelmék óriási nagy választékban. Fehérnemű kelengye, vászon és asztalneműek.

Kívánatra mintagyűjteményt készségeggel küldünk, esetleg meghívásra utazónk által bemutatjuk.

ROSENBERG GYULA és TESTVÉRE ruhakelme és kelengye nagy árúháza MISKOLCZ.

határozta el? Nem a nemzetnek igaz szívében rezdítette-e meg a hurt és nem-e a nemzet szívébe vezető utat találta-e meg, midőn koronás királya beleegyezésével elhatározta Rákóczi halmvainak hazaszállítását?

De, tisztelt polgártársaim, mindez nem volt érdem az ellenzék előtt. Bűn volt. Mert a hatalmaskodás az ő szemükben bűn; nekik az a hatalom nem kell, a mely a magyar nemzetet magas fokra emeli, de őket lealázza; nekik nem kell az a hatalom, a mely eredménnyel diadalmasan küzd a külelenséggel, de őket lekisebbíti. *Nem bánják, hadd jöjjön hát a mohácsi vész, nekik csak olyan kormány kell, mint a hogy Mátyás király halála után az oligarchák a leendő királyra mondották: a kinek az üstökét a markukban tarthatják. (Tetszés.)*

Mi az a parlamentarizmus? Minden jogforrás, minden alkotmányos államban uralkodó nézet azt vallja, hogy a parlamentarizmusnak első és legfontosabb tétele az, hogy a többség akarata érvényesüljön. (Ugy van! Ugy van!) A mikor a kisebbség uralkodik, az csak álpárlamentarizmus lehet. A midőn pedig a kisebbség erőszakkal inagurálja az ő hatalmát a parlamentben, az már több mint parlamentarizmus: ez parlamentari abszolutizmus. A legveszedelmesebb fajtája azonban a parlamentarizmusnak a koalíciós parlamentarizmus. (Igaz! Ugy van!)

A szabadelvű pártnak az 1905. évi gyászos bukása után, midőn a koalíció saját akarata érvényesülését a koronás király akarataiba ütköztetve látta, megindította a hadjáratot egyenesen a koronás király ellen. Szövetkezett mindenki: Magyarország esküdt ellenségeivel. Szövetkeztek a radikális szerbekkel, szövetkeztek Horvátországban a Starcevicistákkal, a kik Magyarországnak esküdt ellenségei voltak, megbuktatták Horvátországban az u. n. nemzeti pártot.

Mikor a koalíció uralomra jutott, a régi szabadelvű kormányzástól két drága kincset kapott: Magyarország közgazdasági állapotának teljes rendezettségét, mert deficit nélkül kormányzott a szabadelvű párt és kimulása után az állam pénztárában 280 millió korona pénztári készlet volt. Ezt kapta örökségül. Magával pedig vitte a 48-as eszméknek tisztaságát, a 48-as eszmék iránt való lángoló hitet és bizalmat a nemzet nagy rétegében és odaadó bizalmat azon férfiak iránt, a kik a parlamentben a 48-as elveket képviselték. Rövid uralmuk alatt mind ezt elfecsérelték, Magyarország közgazdasági állapotát tönkre tették, pénzügyi helyzetét válság elé állították, mert a 280 milliót rövid idő alatt elfecsérelték, rövid lejáratu váltókkal dolgoztak, ugynevezett kincstári jegyekkel és teljesen deficités állapotokat hagytak hátra. Csak természetes, tisztelt polgártársaim, hogy ilyen események után méltán utálattal és bizalmatlansággal fordult el tőlük a nemzet többsége.

Ki nem emlékszik vissza arra, hogy a koalíció, vagy mondjuk, annak idején az ellenzék, vagy most az ellenzék hazaárulónak bélyegezte azt, a ki az általános, egyenlő, titkos választójogot vallotta és a ki a szociálistákkal szövetkezett? Most az a hazaáruló, a ki az általános, titkos választói jogot nem vallja és a szociálistákkal nem csókolózik és nem ölelkezik! Ki nem emlékszik vissza arra, hogy a koalíció, vagy a régi ellenzék hazaárulónak tartotta azt, a ki a házszabályt revideálni akarta és ki van önök között, a ki nem emlékeznék arra, hogy hazaárulónak tartottak annak idején, mikor hatalmon voltak, mindenkit, a kik a házszabályrevíziót nem követelték? . . . Szóval mindig mindenki, a ki az ő álláspontjukat nem vallja, hazaáruló; egyedül ők a *patentirozott* hazafiak.

Most a parlament egy töredéke előtt nem hajolunk: vezéreink mellett kitartunk egy életre, egy halálra! (Lelkes taps!) És ha gróf Tisza István vallja azt, hogy Magyarországon a konszolidált állapotok megteremtését, Magyarországnak a békét, a nyugalmat, a törvény iránti tiszteletet, szóval mindazt, a mi a nemzet nagyságá lételéhez szükséges, csak a házszabályrevízió keresztülvitele és ennek kellő szankcióval való ellátása útján lehet elérni, ezt az elvet és ezt a meggyőződést mindnyájan valljuk és ebben a küzdelemben mindnyájan kitartunk.

Itt tranzigálásnak helye nincs. Azt mondja az ellenzék, hogy ebben a küzdelemben egyiknek meg kell semmisülnie. Jó. Mi ezt a küz-

delmet felvesszük. De mi nem azt tartjuk, hogy valakinek ebben a küzdelemben meg kell semmisülni; mi csak azt tartjuk, hogy minekünk ebből a küzdelemből kérlelhetetlenül vasszigorral vezetett harc után, győztesen kell kikerülnünk. (Igaz! Ugy van! Eljenzés!) Mi megsemmisíteni senkit sem akarunk, mi az országnak, a nemzetnek nagygyá lételét akarjuk megalapozni és ha ezt csak ádáz, de becsületes, kitartó küzdelemmel érhetjük el, e küzdelemben hűséggel ki akarok én is tartani és becsülettel részt akarok venni. (Eljenzés és helyeslés.)

Midőn ezt igérem, hivatkozom és támaszkodom az önök bizalmára és szeretetére, mert csak így tudok e küzdelemben teljes erővel résztvenni; ha nem bírnám bizalmukat és szeretetüket, e mandátumot szíves készséggel rendelkezésükre bocsátanám. (Tetszés.) Ha azonban vallják ezeket az elveket, (Lelkes felkiáltások: Valljuk!) ha ebben a küzdelemben a nemzet érdekében részt kívánnak venni, akkor kiáltásuk egy szívvvel lélekkel velem azt, hogy a mi vezéreinket: gróf Tisza Istvánt és Lukács Lászlót az Isten sokáig éltesse! (Szünni nem akaró éljenzés.)

Magamat szíves barátságukba és bizalmukba ajánlva, bizom az önök igazságos ítéletében. (Hosszantartó, szünni nem akaró lelkes éljenzés és taps.)

Óriási lelkesedés, ováció, taps, éljenzés honorálta a *Kubinyi* nagyszabásu beszédét, a mely után a községek küldöttségei, számszerint huszonkettő, adta át bizalmát biztosító nyilatkozatát. Miután a közgyűlés üdvözlő táviratokat küldött a miniszterelnöknek és a házelnöknek, *Podhradszky* pártelnök lelkes beszéde után feloszlott.

A beszámoló gyűlésről a házelnököt és a miniszterelnököt a következő táviratokkal üdvözölték:

I. Nagyméltóságú Lukács László miniszterelnök urnak, Budapest. *Kubinyi* Géza képviselőnk beszámolója alkalmából hálatelt szívvel szavazunk Nagyméltóságodnak és miniszter társainak feltétlen bizalmat. Becsületes, hazafias küzdelemben igaz hűséggel részt veszünk, működésükre Isten áldását kívánjuk. *Podhradszky*, pártelnök.

II. Nagyméltóságú gróf Tisza István házelnök urnak, Budapest. *Kubinyi* Géza képviselőnk beszámolója alkalmából hazafias érületünk egész melegével üdvözljük Nagyméltóságodat hazafias működésében. Áldja meg a magyarok Istene. *Podhradszky* Endre pártelnök.

Délben ötszáz teritékü bankett volt, a hol *Kubinyi* és *Farkas* Zoltán képviselőket lelkesen ünnepelte a közönség és sok pohárköszöntő hangzott el.

Széljegyzetek.

A jövőnk.

Milyen jó volna, ha fel tudnánk néha-néha lebbenteni a jövő fátylát ha csak egy pillanatra is, hogy megláthassuk, mi lesz velünk? Nem egyes emberre, nem magamra gondolok. Az egyes ember jövője, az egész élete kitaposott út és az én életem is, mint mindenkié egy lesz a sok közül, rengeteg gondnal, kicsi örömmel. Tudom, hogy ha lesz is boldogságom, hamar temetem vagy el sem is érhetem és tudom, hogy ha lesz bánatom, örök emlék és fájó seb marad és hogy a lelkem fehér szárnyait beszenyyezik és sulyossá teszik sárral a mindennapi apró és piszkos gondok.

Annál inkább lehet elmélnünk szegény nemzetünk jövője felett. Hiszen minden népnek egyetlen igaz törekvése a jövőjét biztosítani és boldoggá tenni. De milyen mély és fájdalmas a különbség a más nemzetek és a mi töprengésünk között a jövőről. Boldog és gazdag szomszédainknak a gondját csak egy okozza, hogyan lehetne még gazdagabbá lenni? Hogyan lehetne az egyesek és a nemzet jólétét és kulturáját még feljebb emelni? Hol lehet új pénzt, új földet szerezni?

Ezzel szemben a mi gondunk az örökös félelem, hogy jaj, megleszünk-e? Nem veszük-e el

tőlünk a nyelvünket, a földünket, az utolsó büszkeséget, hogy még nemzet vagyunk, nem kell e nyomtalanul és dicstelenül eltűnnünk? A kérdés fennáll és foglalkoznia kell vele annál is inkább, mert egy igen régi és nagyon igaz mondás szerint jobb félni, mint megijedni.

*

Viseljük az ezer év patináját magunkon és azt hisszük, hogy hiveknek kell maradnunk hozzá, az ezer évhez, avult elveinkhez, avult életünkhöz. Mindez a nagy elvhűség és multhoz való ragaszkodás pedig csak egy dologért van, hogy minél jobban és minél szebben sikerüljön leplezni nemzeti átkunkat, a nagy magyar kérekkötőt, hagyományos éhetetlenségünket.

Sokan és sokszor elmondták már, hogy a magyar föld és magyar nép nagy bőségben termi minden téren a zseniket, a nagy koncepcziójú lelkeket, de felismerni és értékelni nem tudja őket. Támad közülünk feltaláló, nemzetgazdász, művész, hadvezér és államférfi és mi hagyjuk szépen kisiklani őket a kezünk közül, sőt siettetjük is kifelé közülünk sok bántással, meg nem értéssel és sok jó undok kis pletykával. Tudomást csak akkor veszünk róluk, mikor valahol messze tőlünk, idegenben megalkották azt a művet, — persze a mások javára és hasznára — amelyiknek a megalkotására praedestinálva voltak és az üdvkiáltás és dicséret idáig, idáig is elhat. Szomorú és nevetséges vigasztalás akkor már a rendes sablon szerint kimutatni, hogy az a nagy feltaláló vagy művész tulajdonképpen magyar lenne. Mert a nagy és nehéz magyarázatok után kiderül annak a jó németnek vagy jámbor hollandusnak az arcza, a kinek a közjogi és közösügyi meg függetlenségi viszonyainkat beadtuk és végtelen nyájasan megszólal, hogy ahá, tudom már, Magyarország az, a hol a csikósok meg a kanászok vannak és a fővárosa Bukarest, a hol katonaruhás cigányok muzsikálnak! . . .

*

Harangot konditok meg, vészharangot és elszomorodva hallgatom. Szomorúan, mert ennek a harangnak a kongása most keserű és fekete veszedelmeket rejtő aktuálitással bír és nemcsak nagyképűség számba nem mehet, de egyenesen kötelességünk a vele való foglalkozás. A szlávokról van szó és mirőlünk, az egymáshozí viszonyokról a jövőben elkövetkező területi elhelyeződés szempontjából. Állandóan kísértő kérdés ez és lehet, hogy nem is olyan sokára létkérdésünkkel válik.

Északról délig egy óriási gyűrű gyanánt vesz körül minket a szláv népfaj áradata. Több nemzet és nagyon sokfelé húzó érdekekkel, a kik azonban a faji összetartozandóságot sohasem tudják nem érezni és ha komoly ügyről van szó, egyik és egyformák a küzdelemben és a cél kitűzésében. Ezért jogosult és az igazsághoz közelebb eső eljárás egy kalap alá fogni őket, mikor mint esetleges ellenségeket tárgyaljuk.

Veszedelmes ellenségek, azt el kell ismerünk. Veszedelmesekek nemcsak a harcra bátoraságukért, hanem két okért, a melyik rákényszeríti őket az országterületük megnagyobbítására. Ez a két ok a szegénységük és a szaporaságuk. Mind a két ok mint okozatot vonja maga után a területük szükségszerű bővülését egy részét gazdagodásért, másrészt az újabb, nagyobb nemzetség elhelyeződéséért. És a szláv népek lassu beszívárgása más államtestekbe nem más, mint egy lassu, vértelen hódító hadjárat, a melyeknek a végeredménye az ő javukra dől el, mert szaporaságuk biztosítja idővel a számbeli fölényt, kisigényűségük pedig azt, hogy lassan összefolyik a nagy tőke az ő kezükbe. Ha mindehhez hozzávesszük azt, hogy a szláv népfaj erősen nyájtermészeti, a ki szívesen gondolkodik a más fejével és nem dul benne a személyi öntudat, úgy hiszem elég okot hoztunk össze, hogy bebizonyítsuk a létjogosultságát egy esetleges szláv invázió gondolatának.

Az objektivitás kedvéért azonban ne hagyjuk ki azt a néhány okot, amelyik azzal biztat, hogy mégsem egészen így lesz. Az egyik ok az, hogy a szláv faj nem uralkodásra teremt. Nemtörődöm természetű, szívesen meghuzódó és a bakiszt mindenekfelett kedvelő faj, a kiknek államaiban eldorádója van a panamista szállítóknak vagy akárkiknek.

A másik ok pedig a nyelvük. Péter királynak a szerbekhez intézett kiáltványa ezzel a

szóval kezdődik: „Szrebszkom . . .“ Ugyan mikor fogja ezt kimondani tudni a magyar paraszt, a kinek a zökögös nyelve még a játszva kimondható *spital*-ból is *ispotály*-t csinált? Nem, ezzel az ötmássalhangzós nyelvel nem lehet sem propagandát csinálni, sem a hódítást állandósítani. És ez sokkal nyomósabb érv és biztatóbb biztatás, mint a hogy első pillanatban látszik.

Egy kis válasz.

Motto: „ . . . Mégis megkérdelem tőletek: Szabad-e sírni a Kárpátok alatt?“

Most veszekedni kellene vagy felháborodni, talán fenyegetődni is. Nem teszem egyiket sem. Az a megtisztelő levél, a melyik a mult számban olyan nyájasan ajánlotta fel az utilaput, ha netalán merne lenni valami panaszom és sirámom a hármás bércz honában dúló állapotokra, inkább egy kis örömet keltett bennem. Örömet afőlt, hogy ennek a szerény, majdnem petitbetűs rovatnak is van olyan olvasóközönsége, a ki érdemesnek tartja moditálni az olvasottak felett. Hogy ez a moditáció milyen eredményre vezet, az azután már másodrangú kérdés, mert a dicséretet érette buzdításul veszem, a megtámadásoknak pedig helyt állok.

Mindenekelőtt kijelentem, hogy nekem nem kenyerem a rabulisztika. Nem szeretek — mint ama levél — minél vastagabb doronggal neki-esni a dolgok „békés“ — megvitatásának, mert ha így volna, akkor nagyon közel állana annak a kicsi, de sokatmondó és megdönthetetlen axiómának a felállítása, hogy csak azoknak van okuk visszasírni a multat, a kiknek a jelenre semmi más anyagi és erkölcsi tőkékük nem maradt, mint a multjuk, a melyik nem az ő érdemük.

De mondom, az ilyen „csak a fejít“ modoru okoskodást nem tartom a felmerült nézeteltérés érdembeli elintézésének. Hanem komolyan és kíváncsian kérdezem a levél íróját, hogy milyen kritériumokhoz köti ő a hazafiasság fogalmát és meglétét? Szerepel azok között a multak és az elmúltak glorifikálása is?

Még akkor is, ha semmi érdemük sincs rá? És ha valaki — akárki — reá mer mutatni a gyengeségeinkre, a fogyatkozásainkra, az már rossz hazafi? Vajjon ez nem hasonlít-e ahhoz, mikor a beteg megkapja az orvos kezét, ha az a csendesén, alattomosán terjedő fekélyt megbolygatja? Rossz vagy, rossz hazafi és pofozd a nemzeti önérzetet, mert véletlenül vagy akarrattal, de odanyultál a késsel, a hol fáj és szégyeljük, hogy méltán fájhat, hát hamar kitessekelünk, menj, menj innen, te rossz ember vagy, te nem vagy magyar hazafi, mert néha, a nagy elszánások perczében még mersz igazat mondani, pedig ettől mi rég elszoktunk. Miért téped a glóriát a régiak fejről, mikor nincs más tényünk, csak a mi onnan visszasugárzik? Ime, ez annak a levélnek az igazi tartalma.

És most hadd kérdezzem meg, hogy amiért én fel merem jaidulni a sok fájó seb miatt, adódott-e ezzel egyáltalán ok egy olyan levél megírására? És minden szangvinikus fellobbanásón kívül egyáltalán vád e annak a levélnek a vádjá? Én úgy érzem, nem! Mert az én panaszom ezek panasza és elmémithatja azt egy ember egy szál kardja, a mit az avult ideák védelmére ránt elő?

Nem, Uram, mondom és állok, hogy nincs igaza ebben. Már mint a hazafiatlanság vádjában. Mert — és most engedtessek meg, hogy egy kevéssé visszafordítsam a fegyvert, a melyik olyan kiméletlenül lett a mellemnek szegezve — talán inkább az a gyanus, ha valaki szükségét érzi, hogy az önmaga megnyugtatósára nagydobbal hirdesse a hazafiságát?!

A vers írója pedig fogadjja baráti kézszerítástomat azért a megértésért, a mi a verséből megütött harang szavaként biztatva és buzdítva felém visszazáll.

Hirek és vegyesek.

Személyi hírek. Lukács Géza alispán tegnap Budapesten részt vett a vármegyei tisztviselők országos egyesületének igazgatósági és választmányi ülésén, hol a státus rendezés folytán sérelmet szenvedett tisztviselők érdekében fel is szólalt.

Pitze Lajos miniszteri számtanácsos a m. kir. állami munkásbiztosító hivataltól folyó hó 14-én hivatalos ügyben ideérkezett.

Kóburg Fülöp hg. virilista-joga.

Pestvármegye nemrég állította össze a virilisták névsorát. Törölte a névsorból Kóburg Fülöp herceget, a ki pestmegyei birtokos is, mert a herceg eddig Gömörmegyében, a hol az öccsének, a bolgár királynak is nagy birtokai vannak, gyakorolta virilista jogát. Kóburg Fülöp azonban Pestvármegyéhez megkeresést intézett, a melyben azt kéri, hogy vegyék fel a virilisták közé, mert ő nem Gömörben, hanem Pestvármegyében akarja érvényesíteni virilista jogát.

Kinevezés. Rozinay Miklós máv. fogalmazó-gyakornokot f. évi november hó 1-étől kezdődőleg fogalmazóvá nevezték ki.

Erdészeti bizottsági ülés. A vármegye köz. erdészeti albizottsága f. hó 13-án d. u. a vármegyei székház kistermében Lukács Géza alispán elnöke alatt ülést tartott. Az ülésen jelen volt Kubinyi Géza országgyűlési képviselő bizottsági tag is. Előadó: Zachar István kir. erdőfelügyelő volt, ki hosszadalmas nagy betegségéből felépülve friss jó egészségben és ujult erővel referálta a fontos ügyeket. A jegyzői tollat Máriaassy István vm. tb. főjegyző vezette.

Halálozás. Özv. mihályfalusi Bodon Gyuláné szül. mihályfalusi Bodon Julia, ki városunk egyik tekintélyes nemes polgár-családjából származik s a kinek a mult század 60 as éveiben egyik nagybátyja: Bodon Ábrahám a vármegye alispánja volt és a ki szorgalma és egyszerűsége miatt ismerősei és rokonai körében általános köztiszteletnek örvendett, hosszú kinos szenvedés után folyó hó 15-én 56 éves korában városunkban elhunyt. Temetése ma vasárnap, délután 3 órakor lesz. Az elhunytban Komlósy István városi anyakönyvvezető-helyettes anyósát gyászolja.

A kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága mult vasárnap id. Rábely Miklós elnöklésével ülést tartott, melynek első tárgya volt az I. oszt. kezelőtiszti állás betöltése. A kandidáló bizottság a pályázott 14 jelölt közül jelölte a következőket: Moysch Antal, Kúthy Gyula és Hackl Andrást. A titkos szavazásnál egyhangulag Moysch Antalt — jelenleg a beszterczebányai pénztárnál alkalmazásban lévő tisztviselőt — választották meg I. oszt. kezelőtisztté. A Nagy Katalin Klára távozásával megüresedett III. oszt. kezelőtiszti állásra meghívták Végh Vilmos itteni p. ü. számgyakornokot. Ezután még számos baleseti, kártalanítási és betegsegélyezési ügyet intézett el az igazgatóság, mely ülését másnap hétfőn este folytatta.

Fegyvert fordított maga ellen.

Megdöbbenve vettük a szomorú hírt, hogy Lakner Lajos m. kir. erdőmérnök, a rozsnyói m. kir. erdőgondnokság vezetője folyó hó 12-én fegyvert fordított maga ellen és munkás életét 43-ik évében kioltotta. Az öngyilkos erdőmérnök erdészeti szolgálatát gróf Andrássy Géza nagykiterjedésű betléri uradalmában kezdte, honnan pár évi szolgálat után az állam szolgálatába lépett át, melyet városunkban kezdett meg. Itteni egy-két éves szolgálata után Zemplénmegyébe lett áthelyezve, onnan pedig két év előtt Rozsnyóra. — Már körülbelül egy év óta panaszkodott, hogy nagyon ideges. Az utóbbi időben pedig annyira erőt vett rajta idegbaja, hogy nagy szenvedésekről panaszkodott és öngyilkosságtól féltették. Aggódo hitvese állandóan vigyázott reá, de hiába való volt a nagy vigyázat, mert folyó hó 12-én irodája melletti szobájában egy browninggal golyót röpített halántékába. Az öngyilkosság előtt pár pillanattal neje még benn volt nála és íróasztalánál találta, mert még nagy betegségében is pontosan végezte teendőit. Körülbelül egy félóra mulva ismét benyitott neje hozzá, a mikor már holtan találta férjét. A lövést egyáltalán nem lehetett hallani. Rögtön orvosért futottak, de hiába való volt minden segítség, mert a fűrge acél golyó keresztül futott az agyán és halált okozott. Az erdőmérnök, kibn Spéczián Gusztáv — Andrássy Géza gróf uradalmi igazgatója — vejét gyászolja, igen derék, becsületes és kötelességtudó férfi volt s ezért szerettek városunkban is nagyon itteni lakása ideje alatt. Elhunytáról ugy a család, valamint a rimaszombati kir. állami erdőhivatal tisztikara külön gyászjelentést adott ki és folyó hó 14-én megtartott temetésén testületileg részt vett.

Választmányi ülés. Az Otthon Társaskör választmánya mult vasárnap d. u. ülést tartott, melyen a rendezendő nagyszabású hangverseny módozatai és előmunkálatai felett folytattak eszmecsere-t.

Fényképkiállítás. Budapesten is eseményszámba megy az az érdekes kiállítás, a melyet dr. Glósz Ödön és Harmatzy-Simon Loránt a Ferencz József-rakpart 17. szám alatt levő „Photo-Clubb“ elegáns helyiségében rendeztek folyó hó 11-én. A nagyszámú közönség elragadtatással szemlélte a gyönyörű műveket, midőn a megnyitó beszédben dr. Joannovics Pál alelnök a fényképészet mibenlétét s annak művészi voltát szakszerűleg fejtegette. Jelen voltak Jakabffy Imre v. b. t. t. és Némethy Károly államtitkárok; Papp Árpád, Bosnyák Zoltán, Kélenyi Hugó, Rakovszky Endre min. tanácsosok; Halász Sándor a postatakarék-pénztár igazgatója; Weisz altábornagy, Oláh Ödön és Stolzenberg János ezredesek stb.; különösen pedig nagyszámú és diszes hölgyközönség. Az alelnök különösen kiemelte a Harmatzy-Simon Loránt diszpozitiv képeit. A megnyitás előtt a „Clubb“ helyisége előtt esett bele a Dunába Keasz András monoplánja s a Clubb egyik tagja rögtön öt felvételt készített a balesetről. A kiállítás e héten egész nap díjtalanul tekinthető meg.

A vidéki bórkereskedők országos szövetségének

miskolczi kerülete e hó 10. Budapesten, az Országos Iparegyesület tanácstermében tartotta alakuló ülését, amelyen a központ részéről Lajta Pál, a szövetség igazgatója, dr. Fényes Samu főtitkár és Vető Imre jegyző jelentek meg. A napirend letárgyalása után a kerületre vonatkozó választásokat ejtették meg. Megválasztották elnöknek Ruzsin Bertalant, Eger; alelnökök lettek Grünwald Jakab, Klein József Miskolczon, Rosenfeld Emil Gyöngyös és Bródy József Rimaszombaton, Előadó és titkár Tannenbaum Bernát Putnokról lett. Ezenkívül a választmány tagjaivá választották: Herdiczky Géza Kassa, Gelmán Mór és Bleyer Artur Miskolcz, Freytag Árpád Poprád, Grünfeld Salamon Nagymihály, Eszényi Gyula Rimaszombaton, Schwarz Géza Mezőkövesd és ifj. Schwarz Vilmos Mezőcsát.

Mozielőadás. A mult csütörtökön délután az Apolló színházban érdekes ifjusági előadást tartott Vágó Pál festőművész a saját festésű képei alapján. A felolvasás tárgya volt 1848, végiment az események során a legérdekesebbeket válogatva. A kétszáznál több kép érdekes illusztrációul szolgált a hazafias tárgyhoz és a nemzeti érzelmek fölkeléséhez nagyban hozzájárult. Este a nagyközönség számára ismételték meg az előadást.

Tudományos előadás a kath. körben.

Ma délután 4 órakor vetített képekkel kísért előadás lesz a kath. olvasóköriben. Tárgya lesz Erdély és az Alduna. Felolvasás után vig monológot szaval Vuffka János; Miholyi Millos Virgílné urnő pedig két darabot játszik cimbalmon. Belépő díj személyenként 30 fillér; diák és gyermekjegy 20 fillér. A jövedelmet a város szegényeinek karácsonyi segítségül osztják ki.

Köszönet. A rimaszombati kereskedelmi és közgazdasági bank elnökségének az egyesületünk céljaira adományozott 10 koronáért hálás köszönetét jelenti Rimaszombaton és vidéke jótékony nögyesület elnöke.

A rimaszombati Otthon Társaskör f. évi december 7-iki nagyarányú hangversenyének rendező-bizottsága az előkészítő munkálatokat befejezte s a legközelebbi napokban szétküldi a szokatlanul gazdag műsort is magában foglaló meghívókat. A hangversenynek kiváló érdekességet kölcsönöz Somogyi Mór európai hírű zongoraművész, conservatóriumi igazgató, valamint nagy tehetségű s művészi készségének már igen sokszor tanujelét adó tanítványának, Kolbay Sárikanak szereplése, mely elé érhető várakozással tekint közönségünknek a magasabb zenei élvezetek iránt fogékony része. S ha tekintetbe vesszük még azt, hogy a kedvelt bécsi koncert énekesnő, Elfriede Ferster k. a. fellépése is biztosítva van, méltán tekinthetjük a december 7-iki hangversenyt előre is oly művészi eseménynek, melynek kiváló jelentősége kétségtelen.

Nőegyesületi mozgalom. Rimaszombat és Vidéke Jótékony Nőegyesületének lelkes vezetősége már most megkezdte a télen rendezendő nagy estély előmunkálatait, s a siker biztosítására vonatkozó teendők megbeszélése céljából folyó hó 13-án *Samarjay* Jánosné elnöklésével az ő lakásán értekezlet volt, melyen a jótékonyág érdekében sok nemes eszme került felszínre.

Próbabál. *Dobránszky* Béla fiatal táncművész atyjával: *Dobránszky* János okl. táncmesterrel együtt tartott táncztanfolyamot amolyan vizsgaszámba menő próbabállal fejezte be mult szombaton a Hungária nagytermében. Lassan gyülekeztek a növendékek, a szülők és a gyermekek iránt érdeklődők s már 1/2 7 lehetett, mikor a Rákóczy induló hangjainál a *Dobránszky* Béla vezetése mellett bevonult mintegy 30 pár, s ezek egymásután mutatták be a tanfolyam alatt tanult táncokat. Mindegyik ügyeskedett. Táncmozdulataik tetszetősek, könnyedek voltak, s általában nemcsak magukat a tánczokat lejtették ügyesen, de bizonyos routint sajátítottak el a magatartásban és viselkedésben. A fegyelmettség, a jó tanítási rendszer, s a növendékek igyekezete meglátszott a próbabálon is, s az eredménnyel a szülők nagyon meg voltak elégedve. Mondani sem kell, hogy meglehetősen elégedve a mester is, ki előtt bőségesen kifejezést juttattak az elismerést és dicsőretet az érdeklő szülők, s a gyermekek iránt érdeklődők. 15 tánczot mutattak be a növendékek, s aztán jöttek a műtánczok, melyek mindenike kitűnően sikerült és mindegyiket meg kellett ismételni. Az első volt: Magyar kettős, melyet magyar jelmezben lejtett *Meskó* Sárka és *Zsuffa* Manczi egy bájos pár, telve gráciával és a hol a táncz kívánta: tüzzel. Lelekesen megtapsolták őket, s utánuk csakhamar egy angol kettős következett, melyet *Musotter* Aranka és *Manczika* mutattak be nagy tetszés mellett. A két édes babát ugyancsak megtapsolták. Ezután *Bikky* Annuska, *Loysch* Edithke, *Pásztor* Edithke, *Szabó* Boriska, *Varga* Böske és *Emma* és *Vályi* Margitka egy bájos kis babatánczot mutattak be megfelelő bébé jelmezben sok ügyességgel. Majd *Kármán* Katinka mint *Pierrette* és *Komáromy* Irénke mint *Pierrot* izléses szép jelmezben jóízű kis mókázás után egy *Harlequin* tánczot lejtettek. Graziós mozdulataikkal, ügyes tánczokkal nagy tetszést arattak. Szép volt az ezután bemutatott japán négyes, melyet *Horváth* Ilonka, *Szabó* Etelka, *Vozáry* Mária és *Czéner* Kató lejtettek izléses, szép jelmezben tetszetős és ügyes mozdulatokkal. Ezután a műtánczokat egy gyönyörű fátyoltáncz fejezte be, melyet 16 növendék lejtett nagy tetszés mellett. Végül kezdetét vette a szabad táncz, mely a közbeső egy órai szünettel csaknem hajnalig tartott lankadatlan jókedvvel.

Szemgyógyintézet van Miskolczon.

A felfordult automobil. Dr. Kádár Rezső rozsnói ügyvéd elromlott autójának javítása végett egy gépkocsi szerelő kiküldését kérte a *Padvinecz* és *Heiszner* budapesti cégtől s a cég ki is küldte *Turner* József nevű szerelőjét, a kinek azonban kocsi vezetői igazolványa nem volt. Ennek az a szomorú következménye lett, hogy *Turner* József a gépkocsi kijavítása után a neki segédkezett *Seres* Gyulával együtt *Berzete* felé próbautra indulván, az autóval nekiment egy szembejövő szekérnek s az egyik ló lábát eltörte, majd pedig az utszéli árokba fordult, minek következtében az autó alá került *Turner* József és *Seres* Gyula súlyos sérüléseket szenvedtek el. Folyó hó 15-én vont a felelősségre a kir. törvényszék *Turner* Józsefet gondatlanságból okozott súlyos testi sérítés miatt *Kolbay* Sándor kir. törvényszéki elnök elnöklése alatt. A vádhatóságot *Lehoczky* Márton kir. alügyész képviselte, a védelmet pedig dr. *Gyikó* Ferencz ügyvédjelölt látta el. A kir. törvényszék elfogadva azt az ügyészi álláspontot, hogy *Turner* azért terheli vétkes gondatlanság, mert kocsi vezetői igazolvány nélkül indult utnak és társat is vitt magával s ezért őt gondatlanságból okozott súlyos testi sérítés miatt 14 napi fogházra és 10 kor. pénzbüntetésre ítélte, a büntetés végrehajtását azonban 3 évi próbaidőre felfüggesztette. Az ítélet jogerős lett.

Kitüntetés. *Pekár* Emil fényképész-amatőr és tiszolci lakos részt vett a miskolci és budapesti amatőr-kiállításon. Sikerült felvételekért mind a két helyen bronzéremmel lett kitüntetve.

Kaszinó avatás. A putnoki kaszinó f. hó 9-én nagyszabású kabaréval és táncmulatsággal avatta föl új otthonát. Nem nagyszámu de fényes közönség gyűlt össze ezen az avatási ünnepségen. A kabarét, *Komoróczy* Miklós verses beköszöntővel nyitotta meg, a ki ezen kívül még palócz imitációval és sok más tréfájával derítette kacagásra a publikumot. *Felky* Irénke kedvesen szavalta el *Farkas* Imre két kedves költeményét. *Amtshauer* Kálmán, *Gludovác* Károly dr. mesteri zongora játékatól kísérve szép melodramát adott elő. *Erdőhegyi* Ferencz szölyvai tb. főszoigabíró gyönyörűen dalolt magyar népdalokat, míg *Piskóthy* Ferencz kir. ügyész szépen iskolázott hangján adott elő szebbnél-szebb dalokat. A két énekest szünni nem akaró tapsviharakkal honorálták. *Harsányi* ügyvédjelölt a cigányzenekar élén játszott néhány magyar nótát, míg *Renezay* József löcsei főgimnáziumi tanár ügyesen és sok humorral előadott apróságaival keltett nagy hatást. Kabaré után hajnalig tartó tánczban talált a fiatalság kedves szórakozást. Szünóra alatt lelkes tóztokban ünnepelték a közreműködőket, az ünnepségen megjelent *Lukács* Géza alispán és *Putnoky* Mór országgyűlési képviselő. A kaszinó díszelnöke és egyik alapítója *Serényi* Béla gróf, földmivelésügyi miniszter ezuttal nem jelenhetett meg. Elfoglaltsága a fővárosban tartotta. Az ünneplők táviratilag üdvözölték *Putnok* újrateremtőit.

Asztalos Lajos a gyilkosságért 15 évre elítélt nehéz rab, az itteni kir. törvényszéki fogházból történt szerencsés szökése után, mint értesülünk még szabadon van. Majd innen, majd onnan jelentik, hogy látták Asztalost. Csak a mult héten volt nagy razzia a Sajó völgyén, hol 300 csendőr volt összpontosítva Asztalos elfogatására és az minden eredmény nélkül végződött. Most korláti tudósítónk arról értesít, hogy a napokban 4 csendőr nyomozta az ottani bazalt kőbányában, de eredménytelenül. Egy fővárosi lapban pedig azt olvastuk, hogy alapos a gyanu, miszerint a főváros területén rejtőzködik. Ha ez igaz, akkor lehet remény, hogy rövidesen kézre kerül, mert csendőreink, dacára annak, hogy 300 korona lett fejére, kitűzve nem tudják elcsipni, mivel oly közönséges arc, a milyen sok száz ember van, különös ismertető jele pedig nincsen: ennél fogva nem tudnak reá ismerni. Ugyes körmönfont ember, ki álnevek alatt hol itt, hol amott áll munkába, midőn pedig észre veszi, hogy baj lehet, tüstént tovább áll.

A suszterlegény mester akart lenni. *Sztrinka* István 19 éves vizesréti cipészlegény elhatározta, hogy műhelyt nyit és azontul önálló mester lesz. Ámde a műhelyhez be is kellett volna rendezkedni, a mi nem történhetik meg pénz nélkül, ebben pedig *Sztrinka* István nem bővelkedett. Elhatározta tehát, hogy a felszerelést kinálkozó alkalommal a lopás nem éppen dicső, de legkevésbé drága útján fogja beszerezni. — Augusztusban beosont a *Peterai* Márton nagyrőczei építész irodájába és ott rajzeszközt, festék-bélyegző párnát, levelező lapokat és posta-bélyegeket szedte össze. Az irodai berendezés tehát már meglett volna és csak a mesterséghez szükséges eszközök és bőrányag hiányoztak. — Ennek a megszerzésére is módot talált *Sztrinka* István és tudva, hogy özv. *Árvai* Károlyné nagyrőczei lakosnő kamrájában jelentékeny mennyiségű cipész eszközök és bőrrök léteznek, szeptember 26-án este egy tejszével feltegyverkezve feltörte az *Árvainé* kamráját és ott szorgalmasan csomagolni kezdett. Már már elérte célját szegény suszterlegény, mikor a kamrából kihallatszó zajra előjöttek a szomszédok és elfogták, mielőtt az alapítandó műhelyhez szükséges szerszámokat és cipő bőrt elvihette volna. — Folyó hó 15-én állott a törvényszék előtt *Sztrinka* István, a hol tettét töredelmesen beismerte, mire a kir. törvényszék *Kolbay* Sándor kir. törvényszéki elnök elnöklése alatt, a *Lehoczky* Márton kir. alügyész vádbeszéde után 2 hónapi fogházra ítélte *Sztrinka* Istvánt. Az ítélet jogerős lett és *Sztrinka* most a kir. törvényszék fogházában elmélkedik a felett, hogy milyen nehéz suszterlegényből mesterré lenni.

Előadások vetített képekkel. A mult héten valósággal bővelkedtek ifjaink tudományos előadásokban, mert az 1848-as események ismertetésén kívül még *Zombory* N. is tartott a számukra sorozatos néprajzi előadást Ázsia keleti részéről s a japán-orosz háborúról.

Rendőrség figyelmébe. Általános a panasz, hogy oly mocskosak a szódás-üvegek, miszerint a vendéglőkben a közönség valóságos undorral küldözgeti azt vissza. Az üvegeket a szódagyártók soha sem mosatják ki, hanem úgy töltik újra. A rendőrségnek és a városi közegészségügyi közegnek tartozik hatáskörébe erre felügyelni és a mulasztást megtorolni; mert a vendéglősök nem mosathatják ki az üvegeket.

Névnapmegváltásul a „Napközi Otthon” javára *Szabó* Elemér 10 koronát adott. A folyó kiadásokra *Bánhid* Istvánné 10 koronát küldött. Hálás köszönettel nyugtázza:

Dr. *Marikovszky*né.

Adomány. *Szabó* Elemér névnapmegváltás czímen 10 koronát juttatott a Nyomorék Gyermekek Otthona céljaira, mit hálás köszönettel nyugtat a Fehér-Kereszt Elnöksége.

Lavina. A havasok réme után neveztek el így az üzleti spekuláció egyik nem egészen tisztességes kinövését, mely kinövés — a mint e sorok írója tudja — a törvény is megnyesgeti egy kicsit, ha észre veszi. Azonban nem mindig veszi észre, azért ez uton hívom fel rá az illetékesek figyelmét, hogy ujabban ugyancsak gördül egy ilyen lavina-áramlat s városunkban is meglehetősen terjed. A kétes üzleti munka *M. Schöngut*, egy bécsi (Wien, Morxergasse 38.) cipőgyár vagy kereskedő műve, ki is 150 kor. értékű jegyeket küld az illetőnek a ki már előzőleg megvásárolt egyet; most ő elad három jegyet, az új birtokosok ismét három-háromat, akkor az árusítást kezdő kap egy pár cipőt. A cipőért a cégnek befolyik 15 kor. A lavinázás megy a végletekig; míg a kereskedő aztán egyszer csak beszünteti valami czímen az egész műveletet; a sok ezer 150 kor. az ő tiszta haszna és a közönség tiszta kára lesz. A lavina már természeténél fogva is gyanus üzlet, de hozzá számítva még azt is, hogy ez által rengeteg idegen áruval árasztják el a magyar piacot: a kisiparosoknak kiszámíthatatlan kárt okoz. Éppen azért szükséges volna az ilyen veszedelem ellen a hatóságok legszigorubb ellenőrzése; mert a nagyközönség zöme amugy se törődik a köz haszna vagy kárával, csak azt látja, hogy ő olcsón kap egy pár cipőt.

Tas.

Utépítés. Gömör és Kishontvármegye alispánja a *Putnok*—keleméri 9210 km. hosszú törvényhatósági közut kiépítésére versenytárgyalást hirdet. Az ajánlatok legkésőbb f. évi november hó 20-ig az alispáni hivatalhoz nyújtandók be.

Rovás.

Írta: KOVÁTS JÓZSEF.

Romlunk, tajulunk... Az élet egy pocsolya, az erkölestelenség, durvaság pocsolyája. Ebben a pocsolyában tetregünk, élünk és... jól érezzük magunkat. Minek vágnék magasabba bárki is, mikor mindenki ebben él.

Ki minél mélyebbre furja magát, minél mélyebbről hoz fel rothadó dolgokat, annál eredetibb, annál érdekesebb.

Ha van valaki, a ki vágyik ki belőle, nem jól érzi magát a sárban, nem mer belőle kijönni, hiszen egyedül volna. S bármilyen nehezére eszen is, bennmarad s befogott orral lubiczkol a mocsárban s dicséri — mily nagyszerű! Később aztán — leveszi a kezét az orráról s ki, gunyolja a finyáskodókat...

Nem azzal dicsekszünk, mily tisztán vagyunk — azé a palma, a kin vastagabban van a sár, a mocskok. Próbáld mondani: minden este imádkozom! — kinevetnek. Mondd, hogy: olvasom a bibliát! — Baccaciót adnak a kezébe helyébe. Mutasd ki, hogy becsületes vagy — kifosztanak mindenedből! Nem szabad megmutatnod, hogy külömb vagy a többinél, mert még mélyebbre nyomnak a sárba. Ha hiszed az Istent, vigyázz, nehogy megsejts valaki, mert nem lesz nyugtod!...

Hanem aztán néha ok nélkül ártatlan dolgok ellen szörnyen kirohanunk... *Wilde* *Osz*

kárnak siremléket állítanak, mely egy férfi alakot ábrázol. Jön a nagyképű „erkölcstani bizottság” — vagy mi a csuda — és eldobatja onnan, mert a közszemérmét sérti. . . . Hiába képviseli az a művészetet, hiába nem ütözik a „szép” fogalmába, valakinek eszébe jut, hogy az nem közszemének való, tehát — el onnan! Jó, hogy még a becses Ámor szobrocskát s képeket nem számúzik a szalonokból s a tárlatokról. . . . Hiszen utóvégre azon sincs krinolin! . . .

Milyen jó is, hogy lehet apellálni a „jó izlésre” amikor Sz. Merse „Pacsirta”-ját nem engedik a kirakatba tenni. . . . De meg kell mutatni, hogy küzdünk a bűn ellen, hogy minden erőnk megfeszítésével megakadályozni igyekszünk az erkölcstelenséget. De, hogy miképpen kerül be az országba a külföldön gyártott disznóság s miért nagyobb a keletje ezeknek, mint más könyvnek, képeknek — minek kutatni! Hogy a leánykereskedelmek miért éppen Magyarországra a leghálásabb talaja — Istenem! Hiszen nem tehetünk róla, hogy így van! Hanem azért a templomból számúzni kell a szűk szoknyát s rövid ujjú bluzt, mintha az a szentek között valami ribilliót csapna! . . . Uram bocsásd.

Hogyan próbáljunk meg egyszer másképpen küzdeni az erkölcstelenség, a bűn ellen, talán nagyobb eredményt érhetünk el?

*

Messze, nagyon messze keleten van egy nép, nem is régen vesszük nemzet számba. . . . Hirtelen termett benn a kultur népek között. Öklével helyet csinált magának a nyugati népek tanácsstermében. Kidobni egyszerűen nem lehetett, hát befogadták s ellátták atyai tanácsokkal: hogyan kell viselkednie, mit kell még megtanulnia, hogy teljesen utólerjen bennünket. . . .

Tanult szorgalmasan s csodálkoztunk szorgalmán, akarátán s azt gondoltuk magunkban, no, most már egészen közénk való, itt van a helye közöttünk, méltó hozzánk! . . .

Gyászhirot hoz a drót: meghalt a nagy császár. . . . Jönnek a hírek, hogyan temették el, milyen szertartásokkal avatják halhatatlanná. . . .

. . . . Csodás világ kerítése mögött álldogáltunk. A deszka nyílásain egyszerű s mégis értelmetlen világ tárult szemünk elé. . . . De azért megtettük itéletünket; még bennünket nem ért utól egészen! . . .

Már majdnem napirendre tértünk fölötté, mikor egy esemény történik, a minnek nem tudjuk magyarozatát adni, a mit nem tudunk megérteni s megfoghatatlanná teszi a nép lelkivilágát: a nagy császár egyik katonája, tanácsadója követi urát a megsemmisülésbe. . . . A ki érzéketlenül hallgatta ezek halalhörgését s nem ejtett könnyet hozzátartozói elestén, a ki a szigorú katonának mintaképe volt, a ki még érezni is a fejével érezett, elveti magát az életet, mert. . . . meghalt a császára. . . .

Itt meg kell állnunk! . . . Ezt tessék megmagyarozni, ennek az okát tessék tudományos alapon megfejteni! . . . Itt van a határ, a min a mi kultur felfogásunk, a mi nyugati okoskodásunk nem tud átlépni. . . . Itt van az a kőfal, mely elzárja szemünk elől az egész nép lelki világát, csak érezzük azt, hogy ott valami csodás világ van, a hol a gondolat is érzelmé válik, a hol nincs okoskodás, hanem csak rajongás. . . .

Beszéljenek akármit a tudósok, a lélek boncolói, mondják hogy barbár nép, kulturálatlan, középkorba való tömeg, én csak a csodás, ismeretlen világ virágainak illatát érzem s áhítattal nézem a — Nippon népének lelkét eltedő — misztikus ködöt, melyen nem tud keresztül hatolni a mindent megvilágító nyugati — fényes, de hideg — sugár! . . .

Szerkesztői üzenet.

Munkatársainkhoz. Tisztelt munkatársainkat kérjük, hogy nagyobb közleményeiket úgy sziveskedjenek beküldeni, hogy mi azokat esütörtök délig kézhez vehessük, a kisebb tudósításokat pedig pénteken délig megkaphassuk.

Nyilt-tér.

E rovat alatt közölttek nem vállal felelősséget a Szerk.

GRÜN ADOLF

rimaszombati szállítóval szembeni 210 korona követelésemet eladom. — **Csim:** a kiadóban.

Hirdetmény.

ad. 2860. kb. sz. — A Nagyméltóságú m. kir. kereskedelemügyi Miniszter ur folyó évi 71623—III. sz. alatt kelt leiratával elrendelte, hogy a **rimaszombat-poltári h. é. vasut r. t.** által Rimaszombat állomáson szükséges bővítés céljaira Rimaszombat r. t. város határában **kisajátítási eljárás fogadnatba vétessék**, midőn köztudomásra hozom, hogy ezen az 1881. évi XLI. t. cz. 33. és következő §-ain alapuló eljárás vezetésére a vármegyei közigazgatási bizottság 2860. sz. határozatával én aláírott bizattam meg s hogy a vezetésem alá helyezett bizottság eljárását **Rimaszombat r. t. város közházánál folyó évi november hó 22-én délelőtt 10 óra-
kor kezd meg.**

Továbbá felhívom figyelmét a közönségnek arra, miszerint a kiküldött bizottság a kisajátítási törvény 34. §. értelmében a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg fog határozni, ha az érdekeltek közül a tárgyaláson senki meg nem jelenik, felhívom az érdekeltség összes tagjait, hogy a kitézött tárgyalási helyen és időben megjelenni és a tárgyalásban részt venni saját érdekében álló feladatának ismerje.

Rimaszombat, 1912. évi október 28-án.

Lukács alispán,

3—3

mint a kiküldött bizottság elnöke.

Meglepetésül.

Minden családban a legértékesebb
: : és legbecsesebb egy szép : :

nagyított fénykép,

kérem ennél fogva mindazokat, kik **karácsonyra** illet óhajtanak, engem becses megrendeléseikkel szerencséseltetni. — Egy nagyított kép ára: **5 kor.-tól feljebb.** Bár igen olcsó, de mégis művészi kivitelű. 3—* Tisztelettel:

ANDRÁSI LÁSZLÓ, fényképész.

Kiadó lakás.

A Losonczi-utcza 13-ik szám alatt egy lakás — három szoba mellékhelyiségekkel — **1913. február hó 1-től** bérbe vehető. Értekezhetni lehet: **ugyanott.** 1—*

Eladó vendéglő

Egy lehető legforgalmasabb vendéglő- és korcsmahelyiség, lakház és különféle üzleti- és gazdasági mellékhelyiségekkel, örök áron eladó. — Bővebb felvilágosítást nyújt: maga a tulajdonos helyben **Poltáron**, (Nógrád-megye, vasuti állomás.) 3—10
KOVÁCS MIHÁLY.

Tanulóul.

egy 13—14 éves fiú — ki magyarul helyesen írni és kifogástalanul olvasni tud, **nyomdásztanulóul**; továbbá egy másik 13—14 éves fiú — ki írni és olvasni tud — **könyvkötő-tanulóul** felfogadtatik **id. Rábely Miklós és Fia** rimaszombati könyvnyomdájába és könyvkötészetébe.

Kiadó butorozott hónapos szoba.

Szűjártó-utcza 84. sz. alatt egy csinosan butorozott hónapos szoba — **magános nő részére** — azonnal bérbe kiadó. — Értekezni lehet: **Özv. RÁBELY BÉLÁNÉVAL.**

Bérbeadó lakások, illetve eladó ház.

Rimaszombatban a **Rákóczy-ut 29-ik szám** alatti ház, mely **hét lakószoba** és mindenféle mellékhelyiségekkel is bir, magános **udvar**, nagy **kert**, két utczára kijárata — **1913. május hó 1-étől** bérbe kivehető; ugyanezen helyiségek könnyen **két lakássá** alakíthatók át. — Ezen udvarban egy különálló **magtár** is bérbeadó. — Bérelni vagy venni szándékozők forduljanak: **özvegy Szabó Györgyné** tulajdonoshoz. 1—3

Tölgyfaeladási hirdetmény.

Rimaszombat r. t. város erdeinek alább felsorolt területein az 1912—13. évi tél folyamán kéregben termelendő tölgy épületi- és műfa zárt írásbeli ajánlatok útján el fog adatni.

1. A pusztakurinci és pusztaméhesi 1913. évi vágásterületeken mintegy 160 m³, m³-ként 20 korona; 2. a pusztaszabadkai 1913. évi vágásterületen mintegy 120 m³, m³-ként 22 korona és esetleg a pusztapáti területen mintegy 150 m³, m³-ként 25 korona kikiáltási ár mellett.

Az ajánlatok 900 korona bánatpénzzel és azon kijelentéssel, hogy ajánlattevő az árverési föltételeket ismeri, Rimaszombat r. t. város polgármesteri hivatalához folyó évi **november hó 30-ik** napjának déli 12 órájáig nyújtan-dók be.

Az árverési föltételek a polgármesteri hivatalnál megtekinthetők.

Rimaszombat, 1912. évi november hó 9-én.

Dr. Vladár József,

1—2

polgármester-helyettes.

ELADÓ EMELETES HÁZ.

Rimaszombatban **Kossuth-u. 24. sz.** ház, melynek földszintjén **két bolthelyiség** és egy lakás, az emeleten pedig egy 4 szobás lakás van, a hozzátartozó mindenféle mellékhelyiségekkel szabad kézből eladó. — A vételár- és feltételek felől értekezni lehet ugyanott **Gondkievits Ferenczné** tulajdonossal. 10—*

Hirdetmény.

6769. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, miszerint a feledi volt urbéresek közös legelőjének egyénekenkénti felosztásának az 1889. évi 45041. és 20320—904. I. M. számú rendeletek értelmében leendő telekkönyvezése céljából a tárgyalást a tényállás kérdésében érdekeltek meghallgatására **1912. évi december hó 18.**, esetleg következő napjának délelőtti 10 óráját **Feled** községébe a községi bíró házához Mészáros István kiküldött bíró elé kitüzi.

Ennél fogva felhívja mindazokat, kik az ügyben érdekeltek, hogy a kitézött határnapon a kiküldött előtt annál inkább jelenjenek meg, mert a tárgyalás elmaradásuk esetén is meg fog tartatni és a közös legelő illetőségéből ki osztott részek telekkönyvezése tekintetében a további intézkedések a hivatalból kiderített tényálláshoz képest fognak megtétni.

Rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság, 1912. november 11. napján.

1—3 **Mészáros**, s. k. kir. trvszéki bíró.

Faarverési hirdetmény.

2012. sz. — **Koháryháza** volt urbéresei erdejében már kivágott mintegy 400 m³ körülbelül 0,6 részben jegenye-, 0,4 részben luczfenyő haszonfatömeg Koháryháza községhezánál **1912. évi december hó 4-ikén** délelőtt 9 órakor, nyilvános szó- és írásbeli árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár: a felső átmérőjén 18 cm. nél vastagabb fatömeg m³-ért 10 (tíz) és a 18 cm. nél vékonyabb fatömegért 8 (nyolcz) korona.

A szerződési időtartam 1913. évi márczius hó végén jár le.

Bánatpénzképpen 300 (háromszáz) korona készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban leteendő.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

A részletes árverési és szerződési feltételek Nándorvölgyön a fősztolgabirói hivatalnál és Koháryháza községhezánál megtekinthetők.

Nándorvölgy, 1912. évi november hó 11-én.
1—2 **Tomory, fősztolgabiró.**

ELADÓ HÁZ.

Kossuth-utca 41-ik számú ház
— vízvezeték bevezetve — szép nagy udvar és kerttel, **azonnal eladó.** —

Értekezni lehet a tulajdonos: 2—3

ANDRÁSI LÁSZLÓ fényképésszel.

Vendéglő és mézarszék bérbeadás.

Közírré teszem, hogy a feledi református egyház tulajdonát képező

vendéglő és mézarszék épületek

1913. év január hó 1 től számított három évre **Feleden, 1912. évi nov. hó 21-ikén** délelőtt 10 órakor a ref. iskolában megtartandó nyilvános árverésen hasznbérbe adatkak.

A presbyterium fentartja magának a jogot, hogy az árverezők között szabadon választhasson.

Keresztény konyha vezetése kötelező.

Feled község fősztolgabirói hivatali és járásbirósági székhely. — (Gömör-megye)

Feled, 1912. november 12.

Torma János, egyházigondnok.

Megjelent A Kultura-Almanach, az 1913.

évre gyönyörű kiállításban, számos műmellékletet tartalmazva, magas nivón álló szövegrésszel. — A diszes műből visszamaradt néhány példány s ezeket szétosztjuk a Kultura azon új előfizetői között, kik lapunkra legalább is egy fél évre előfizetnek. — Kik egy egész évre előfizetnek, a Kultura Almanachon kívül díjtalanul megkapják a Kultura 1912. okt. 1-től, 1913. jan. 1-ig megjelenő összes példányokat is. 2—3

A kultura előfizetési ára:

egész évre 20 korona,

fél évre 10 korona.

Kérjük az i. t. új előfizetőket, hogy megrendeléseiket minél sürgősebben eszközöljék, mert esetleges későbbi megrendeléseknél nem tudnánk eleget tenni ígéretünknek, ha már a példányok ki fogytak. — Kiváló tisztelettel: a Kultura kiadóhivatala Sopron,

Röttig Gusztáv és Fia.

Sajáttermésű putnoki boreladás.

Putnoki pinczében van 45 hektolit. **1911. évi termés** lehozott borom és 25 hektolit. **1912. évi termés** új lehozatlan borom eladó. — Venni szándékozók forduljanak hozzám: **Id. HEVESSY LÁSZLÓ, Sajószárnya.** — (U. p. Tornalja.)
2—3

Árverési hirdetmény.

2337. sz. — **Tiszolcz** nagyközség előjárósága közírré teszi, hogy a község tulajdonát képező „Ó-vám” nevű koresmát a hozzá tartozó melléképületekkel és joggal együtt 1913. évi január hó 1-től kezdődőleg 1 (egy), esetleg 4 (négy) évre **folyó évi november hó 19-én** (kedden) délelőtt 10 és fél órakor a városháza tanácstermében megtartandó nyilvános árverésen hasznbérbe fogja adni.

Kikiáltási ár: 700 korona.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át bánatpénzül letenni, mely összeg egy félévi bérösszegre — bérbiztosíték gyanánt — az árverés befejezte után a szerződés aláírása alkalmával kiegészítendő.

A részletes feltételek a községi előjáróságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Tiszolcz, 1912. évi november hó 10-én.

Kriska, bíró.

Szántó, jegyző.

Kiadó lakás.

Rimaszombat Rózsa-u. 28 sz. alatti házban egy lakás: 4 szoba mellék helyiségekkel, azonnal bérbe kiadó. — Értekezni lehet ugyanott.

Hirdetmény.

536. sz. — Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszéknek 1911. évi 9645. sz. végzése következtében dr. Ráróssy Gyula ügyvéd által képviselt a Gömör-megyei Nép- és Iparbank javára 600 korona s jár. erejéig 1912. évi febr. 16 án fogantatosított kielégítési végrehajtás után felül foglalt és 2780 koronára becsült következő ingóságok, u. m. lovak, csikók nyilvános árverésen eladatkak.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. járásbiróság 1911. évi V. 478/5. számú végzése folytán 600 korona tőkekövetelés, ennek 1911. évi július hó 22 ik napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 22 korona 52 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Csizben, alperesnél leendő megtartására **1912. november hó 18-ik napján** d. e. 10 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felül foglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. § a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Rimaszecs, 1912. november hó 1. napján.

Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó.

Kiadó üzlethelyiség

A város legforgalmasabb helyén, a főtér közelében, **II. Rákóczi Ferencz u. 10. szám** alatt levő teljesen ujonnan épült sarok emeletes épületben egy üzlethelyiség raktárral együtt azonnal kiadó.

Értekezni lehet: 17—*

LIPTHAY LÁSZLÓ tulajdonossal.

Hirdetmény.

6218. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közírré teszi, hogy dr. Elkán Miksa ügyvéd által képviselt Jakabovics Ármin és testvére kassai cég végrehajthatónak özv. Lengyel Sámuelné szül. Cselényi Mária végrehajtást szenvedett elleni 1085 kor. tőke s jár. iránti árverési ügyében a végrehajtási árverés az 1881. évi LX. t. cz. 144, 146, és az 1908. évi XLI. t. cz. 21., 25. §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Rimaszombat városában fekvő és a rimaszombati 8. sztjtkvben A. I. 1, 2. sor 525. 524/a. hrsz. alatt foglalt s B. 2, 10, 13. alatt özv. Lengyel Sámuelné szül. Cselényi Mária jutalékára 4 korona,

az ottani 401. sztjtkvben A. I. 1—3. sor 528, 527, 526. hrszám alatt foglalt s B. 1. alatt ugyanacsak nevének vezetett ingatlan jutalékára 2450 korona és

az ottani 1305. sztjtkvben A. I. 1, 2. sor 523, 524/b. hrsz. alatt foglalt s ugyanannak nevének egészben vezetett ingatlanra 9 korona kikiáltási árban elrendeltetik s annak megtartására határnapul **1912. évi december hó 27-ik napjának** délelőtti 10 óráját Rimaszombatba a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság hivatali helyiségébe (földszint 4 ajtó) tüzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok közül a házbéradó alá eső ingatlanok a kikiáltási ár felénél, egész ingatlanok a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron nem adatkak el.

Arverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át, vagyis 40 fillért, 245 korona és 90 fillért készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék mint tkönyvi hatóság 1912. évi október hó 7. napján.

Mészáros, s. k. kir. trvszéki bíró.

Hirdetéseket

mérsékelt áron

e lap részére

elfogad

a kiadóhivatal

Tompa-utca 10. és

Ifj. RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedő

Deák Ferencz-u. 20. sz.